

Gula västarna

– ett motstånd mot kapitalets revolution

» TEXT | Temps Critiques

I *Subaltern* #3/2018 publicerade vi Jacques Wajnsztejns essä "Efter Kapitalets revolution" och bad därefter honom och de andra verksamma i tidskriften *Temps Critiques* att skriva en text om de så kallade gula västarna utifrån denna analys då de deltagit i rörelsen sedan den inleddes hösten 2018. Rörelsen uttrycktes genom en våldsam spontanitet, återkommande kravaller och demonstrationer i många städer blev för månader vardag, och rörelsen ockuperade rondeller och satte upp vägkontroller för att stanna av transportleder och flytt av varor och arbetskraft. Enligt *Temps Critiques* är de gula västarna ett av flera exempel på hur arbetare, arbetslösa och andra grupper både motsäger sig och utvecklar den kapitalets revolution som ägit rum sedan ungefär 1970-talet och som i slutänden innebär en form av antropologisk förändring.

Vilka är sambanden?

Från det ögonblick då man enats om att erkänna ett samband mellan de gula västarna och det samtida kapitalets globala och totaliserande processer – processer som vi valt att kalla ”kapitalets revolution” – är det viktigt att karaktärisera och beskriva det på ett annat sätt än genom den enkla och direkta relationen orsak/verkan. Mängder av anföranden och skrifter har producerats vars syften varit att avslöja den kausala relationen: de gula västarna gör revolt mot alla former av skadlig åverkan som ”globaliseringen” orsakat dem. De gula västarna är ”finansens” – de internationella företagens och utpressarstatens – offer.

Det antagandet är inte falskt, men det är en till den grad ytlig position att den nästan blir tautologisk, då man skulle kunna säga detsamma om vilken social rörelse som helst och om vilka kategoriska krav som helst. Dessutom tar den inte heller de gula västarnas oväntade och oförutsedda karaktärsdrag på tillräckligt stort allvar: det är dessa som gör dem till en unik och historisk händelse.

För oss verkar det alltså mer lämpligt att hävda de gula västarnas funktion som indikator, som ett sätt att analysera kapitalets revolution. Vi anser att det är mer rättvist att analysera det tillstånd de gula västarna skapat i Frankrike och i världen utifrån effekterna av avslöjanden, klarlägganden, uppenbarelser och interventioner.

Några av de gula västarnas effekter på kapitalets revolution

Låt oss vända på resonemanget. Snarare än att analysera de gula västarna som en enkel konsekvens av kapitalets revolution, låt oss undersöka vilka effekter de haft på densamma.

Låt oss hålla fast vid ett par av dess effekter:

— Det som vänsteraktivister och andra nedsättande har kallat de gula västarnas ”interklassism” är i själva verket en konsekvens av klassgränsernas avlägsnande, av den medelklassifiering som initierades under slutet av 1960-talet. En medelklassifiering som inledningsvis verkställdes av de högre klasserna som en följd av

det sista proletära angreppet. Olika kriser har sedan dess hejdat processen men medelklassifieringen har dröjt kvar, genom en förskansning underifrån, genom en utarmning av vissa delar av befolkningen, men utan proletarisering. Det är som att frågan om ”klassammansättningen” ställs igen, i den mening de italienska operaisterna använde begreppet, men utan att vi har klassparadigmet som teoretiskt riktmärke. Detta förklarar svårigheten med att ringa in de gula västarnas sociala sammansättning, som är mycket diversifierad: lägre medelklass för vissa, arbetarklass för andra, till och med pöbel, etc. Gula västarna framställer klassidentiteternas försvinnande; de avslöjar kapitaldynamikens demokratiska tendens; de exponerar dess enande och standardiserade utopier. Underordningen av en social klass under en annan, utifrån deras plats i produktionen är – om den inte försvunnit – inte längre det huvudsakliga sättet på vilket kapitalet dominerar, då de maktrelationerna har minskat i skala.

— Det massiva användandet av sociala medier för att mobilisera de gula västarna, vilken typ av aktioner det än handlat om, avslöjar inte bara informations- och kommunikationsteknologins kraft för kollektiva interaktioner, utan det visar också på en ökad individualisering av de sociala relationerna. Individualiserings- och särskiljningsprocesser har varit centrala aktörer i kapitalets privatiserande kraft. De gula västarna har vetat precis hur de skulle gå till väga för att vända på sakernas tillstånd, genom att använda sociala medier i stället för de traditionella medierna för att mobilisera, och genom att skapa nyheter som i verklig mening förekommit den rådande maktordningen.

— I rondellerna, under ockupationerna av kommersiella plattformar, i demonstrationerna, på stormötena, möter de gula västarna inte varandra utifrån sin specifika position i ekonomin. De frågar inte ”var jobbar du” vilket vanligtvis är den inledande frågan i ett möte med en ny person. Om en fråga av den typen uttalas är den snarare: ”Hur lever du?” För det är först och främst levnadsomständigheterna och svårigheterna man möter under de förändrade livsvillkoren, som bidragit till att forma det som vi kallar ”en gul klädsel som skapar gemenskap”.

Vad vi ser här är en fundamental förändring: om arbetarklas-

sens allmänna livsvillkor förr var integrerade och underställde dess arbetsvillkor, är det numera så att de sistnämnda inte längre utgör mer än ett element bland andra för de allmänna livsvillkoren. Höjningen av skatter och avgifter, finansiell ojämlikhet, statens bestämmande och förvaltning av priser på basvaror, minskningen av bidrag (för arbetslöshet eller boende), *voilà*: alla de ekonomiska anordningar och kontrollorgan som kapitalets revolution framställer som nödvändiga. Men de gula västarna har vågat dekonstruera den nödvändigheten genom en rörelse som hävdar sin rätt till lön men utan att gå på illusionen om förhållandet mellan lönen och den reella köpkraften när väl de nödvändiga utgifterna dragits av.

Rörelsen har placerat alla dessa ekonomiska anordningar längst fram på scenen och således avslöjat deras i allra högsta grad politiska karaktär. Sättet på vilket staten, herraväldets andra nivå, knyter an till den globala hyperkapitalismens första nivå avslöjar att dessa anordningar utgör politiska val och fortfarande tillhör den domän där nationalstaterna kan agera aktivt. Det pro-europeiska valet i Tyskland, följt av valet i Frankrike är således annorlunda än Storbritanniens val som resulterade i *Brexit*. Holländarnas liberala riktning är inte heller detsamma som Belgiens eller Frankrikes centralistiska statliga styrning.

— Men det är sant att den centralistiska riktningen försvåras i och med att statens förbindelse till den globala cykeln blir mer otvingen, när den anammar en strategi från den första nivån på den andra nivån, såsom det i grova drag ser ut i den anglosaxiska modellen.

Avvecklingen av offentlig sektor i de rurala och semi-rurala områdena, den snabba digitaliseringen av tillgänglighet till offentlig service, nedläggningen av sjukvård, etc. är lika mycket åtgärder för ”rationalisering” av lönekostnader som för ”optimering” av de statliga investeringarna, åtgärder som krävs av kapitalets revolution.

Nationalstatens institutioner strävar efter att upplösas i en förvaltning av virtualiserade mellanhänder. För att svara på globaliseringens krav erhåller staten en tendens att överge formen av nationalstat för att snarare anta formen av nätverk. Det är alltså inte en slump att de gula västarna kommer från småstäder och från landet, där rörelsen mot det kapitaliserade samhället och dess postmoderna dekantering varit som långsammast. Där de li-

berala reformerna skapat färre fördelar än nackdelar, i motsats till den värld som skapats i den stora metropolen, där alla inkorporeras och tvingas till en omedelbar uppgradering. Men man kan inte för den sakens skull anta att dessa platser är isolerade från varandra. Dessutom är rondellerna perfekta exempel på länkar där den lokala och den globala nivån omedelbart integreras. De gula västarnas förehavanden under rörelsens början handlade om att uttrycka denna direkta insikt.

- De gula västarna har genomfört många aktioner mot denna utlokalisering av statens tjänster till ”nätverket”. Genom att bekräfta statens solidariska och utjämnande funktion, har de gula västarna, genom att visa på vad som inte görs, avslöjat senkapitalismens makt över staten. De gula västarnas direkta aktioner mot statsmakten, som är koncentrerad i en pro-europeisk och pro-globalistisk president (jfr ”avgå Macron”) avslöjar intensiteten i den process som utlokaliserar de tjänster som tidigare försäkrades av välfärdsstaten till ”nätverket”, i ett land som sett från den synvinkeln varit ”sent” ute. Macrons *start up*-nation var tänkt att med tvingande hand ta igen den förseningen. Det är för närvarande den gamla ”sociala frågan” som har kommit ifatt honom genom en upprorsrörelse, vilken bryter med den senaste tidens uppenbara underkastelse under maktens förvaltning av rummet (nya motorvägar, rondeller i varje korsning, avstyckning av tomtmarker, stormarknader). Och det är precis de här platserna som rörelsen använder för sina syften genom att blockera dem (vägtullar, distributions- och e-handelsplatser) eller genom att förvränga deras användningsområde (rondeller). Genom dessa aktioner visar de i sin tur på flödesekonomins fragilitet, då den baserar sig på fluiditet och permanent flexibilitet.
- Genom demonstrationerna eller ännu mer genom det kollektiva uttrycket för deras åsikt, har de gula västarna koncentrerat sina attacker mot kapitalet utifrån dess konkreta form, som cheferna över CAC40 [Frankrikes bankindex] eller över bankerna, och inte emot chefskapet som sådant (MEDEF) [arbetsgivarnas förening i Frankrike]. De vet att de förstnämnda har orimligt mycket makt på högsta nivå, över hyperkapitalismen och över globaliseringen. Ordet ”oligark” används flitigt av de gula västarna för att be-

skriva fienden vilket är ett tecken på den samtidiga nedgången av både klasskonflikter och av välfärdsstaten, vars uppgift var att "förstatliga" ojämlikheter genom socialpolitik och en utjämnande och kompensatorisk finanspolitik. Denna stabilitet som förverkligades inom ramen för statens demokratiska institutioner är idag utdöd (jfr vårt begrepp "upplösta institutioner") och "folket" är utsänt utan beledsagning till de stora i världen. De blir alltså, genom folkdomstolen, utpekade och personifierade som ovärdiga politiska ledare, som oligarker genom fädernearv (Arnault och Pinault) och finansmän "som man ska söka upp!" eller som strukturer för "systemet" (teknokraterna i Bryssel), således underskattar de också den kapitalistiska omstrukturerings retikulära struktur, vilken sker genom globaliseringen.

Dessa anteckningar om de Gula västarna som indikatorer för kapitalets revolution skulle kunna fortsätta men man ser redan hur den här rörelsen är bärare av en kunskapens och handlingens kraft som kan öppna vägar för att lämna en värld styrd av kapitalet.

Men vi måste vara tydliga och precisa. När man läser eller hör de gula västarnas ord: "Slutet på månaden, slutet på världen, samma strid" så ska man inte förstå det i miljöaktivisternas katastrofala mening utan som "slutet på denna värld".

Översättning: Anna Örman
